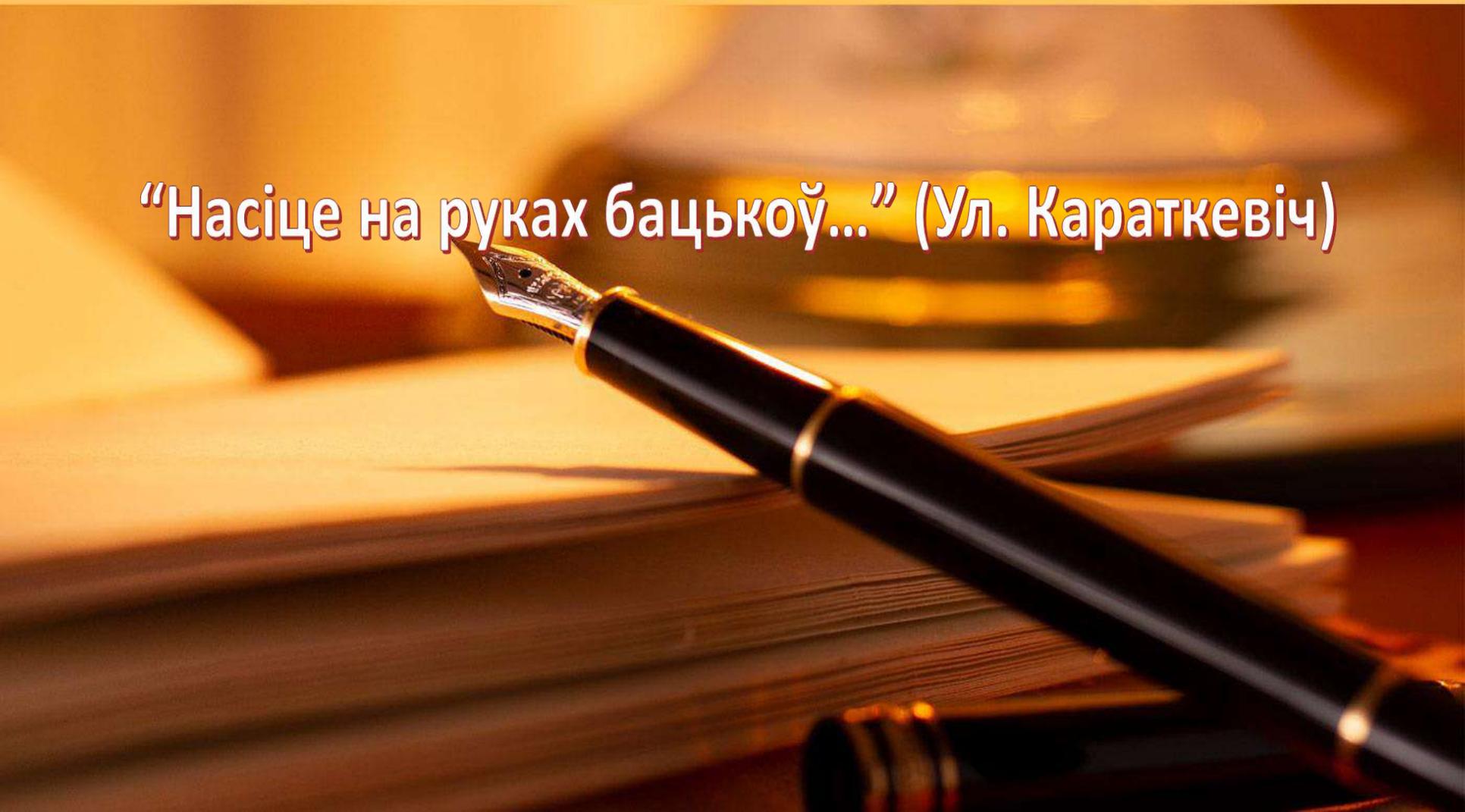

Беларускі дзяржаўны архіў-музей літаратуры і мастацтва
Да Дня маці і Дня бацькі

“Насіце на руках бацькоў...” (Ул. Караткевіч)

Асабістыя архівы дзеячаў літаратуры і мастацтва ўтрымліваюць унікальныя дакументы, многія з якіх распавядаюць сямейныя гісторыі. У іх знакамітасці выступаюць найперш як сыны і дачкі сваіх бацькоў, а таксама як клапацілівыя маці і бацькі для сваіх дзяцей.

Бацькі паэта Язэпа Пушчы – Павел Вікенцьевіч і Міхаліна Вікенцьеўна Плашчынскія. 1924.

Паэт Рыгор Папараць з бацькамі (Сапун Макар Міхайлавіч і Ева Станіславаўна) і сёстрамі. 1917-1918.

Фотаздымкі, лісты, машынапісы, мастацкія творы і іншыя дакументы з фондаў архіва-музея, якія прадстаўлены на выставе, адкрываюць творчых людзей з кранальнага боку – матчынага і бацькоўскага.

Маці гісторыка, літаратуразнаўцы Віталя Скалабана з сынам Валянцінам і ўнукам Уладзімірам. Падзея на фота – 90-годдзе жанчыны. 2004.

3

Артыстка Ларыса Александроўская ў дзяцінстве з сям'ёй. На фота Ларыса з гітарай, яе бацька Пампей Васільевіч з маці – у цэнтры. 1913.

4

Кандрат Крапіва

Нязвычайна клапатлівым і пяшчотным бацькам прадстае ў лістах да сына Ігара вядомы байкапісец, сатырык Кандрат Крапіва: “...маці крыху сумуе, але пагаворыць з табой і ёй весялей. Але тэлефонных размоў мала. Ты не лянуйся пісаць... 19/IX-1947 г.”.

5
Матуля твё сабірае памані ма-
леўкіца пасылочку, мадо світані
уражывані ллчлелк, ма попрыбу-
ем што счлалі. млі переліем
кем нлбуць. Преліу твё не ека-
гай, крлвчкел к нлвалі абстател-
ке, к млодлі. На днлх днла у мелл
Зоя, она олен млол заллмелелл, млі
шел твё. Селогл холел с твё
глворелл, но у вас там там с
теледролком полулмелл. Олел мац
шо тл так калл члхел. млі
елел млі у твё тлварелл, гол
бавалел, шо члмелел, млі не
елел, холел келл слол. Крлвел
твё ол млодрел, ол келл.

челуел твё,
твёя мамла.

1947. 25/IX. Крлвел млі
веллзлх селелелл.

6
Мамлі і гол свелеллелл лавел-
дзелелл млодрелкел, млодрел члел
келмел. елелі крллу елелл, олел
млолवलлу с тлвалі і ёл велелл.
Алел тлелелеллелл дреллу меллел.
Тл не млілуел тлелл. Келлелл
елл члел елеллелл Андроллу і днел
урелмелл элеллелл келелл гол
дреллел і келлеллелл (леллелл-
меллел, эдлеллел) Тл тлеллеллелл
млі буделл елеллелл келлел. Келлел
млі элеллелл дреллеллеллелл, у дрелл
дрел і голлеллелл млі с тлвалі дрел-
еллеллелл.
А келлеллелл тлел - бавеллел эдлелл.
Челуел члел члеллеллеллелл
Меллел бавеллел

19
IX-1947

Лісты Кандрата Крапівы і яго жонкі Алены Канстанцінаўны да сына Ігара. 1947

Іван Мележ

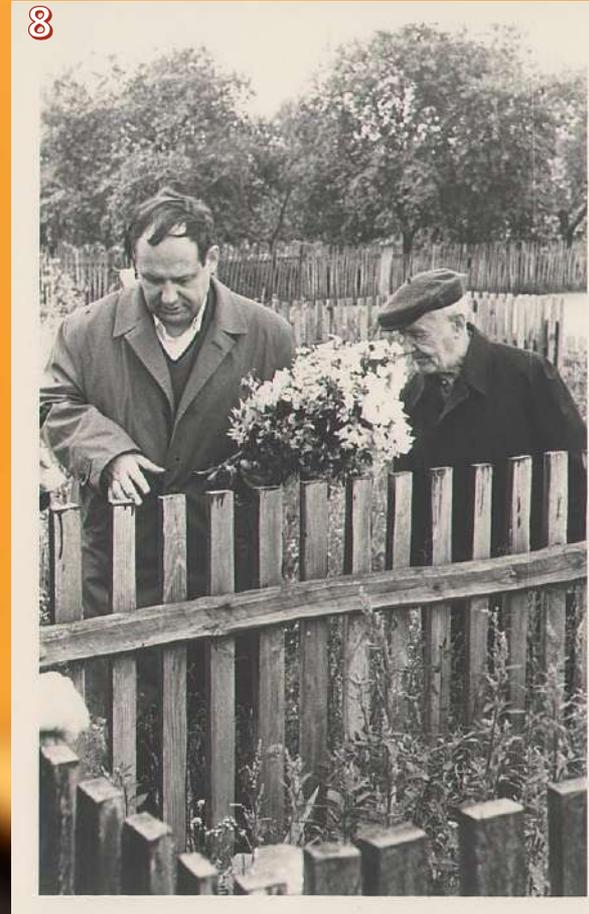
У фондзе Івана Мележа захоўваецца вялікая колькасць лістоў ад бацькі пісьменніка – Паўла Фёдаравіча. У іх – і гонар за сына, і расповяды аб буднях вёскі, і падрабязныя адказы на пытанні сына-пісьменніка аб глінішчанскіх традыцыях (потым будуць адлюстраваны ў вядомых раманах).

Пісьменнік Іван Мележ з бацькам Паўлам Фёдаравічам ля магілы маці Марыі Дзянісаўны. 1965.

“Дарагі сын Ваня!. Я...радуюся і ганаруся табою, як выхадзец з такой глушы і такой беднай сям’і, а дзякуючы сваёй стараннасці да вучобы і таленту ты дасягнуў вышэйшай адукацыі і цяпер рухаешся ў вышэйшым коле грамадства, без усялякай бацькоўскай дапамогі...Застаюся Ваш бацька і добразычліўца П. Мележ. 13/III-49”.

Пісьменнік Іван Мележ ля бацькоўскага дома ў в. Глінішчы з маці Марыяй Дзянісаўнай, братам Расціславам і дачкой Людмілай. 1950-я.

...ты Ваня наша свято, ты
 падмурак нашага Жыцця... 2/II-54".

"Мяне запрашалі на канферэнцыю ў
 Глінішчанскі клуб раскаваць тваю
 біяграфію... 27/XI-60".

"Глінішчанскі Іван з Мележаўскай
 пароды стаў беларускім
 пісьменнікам... 13/III-49"

Іван Мележ

"...ты Ваня наша свято, ты
 падмурак нашага Жыцця... 2/II-54".

"Мяне запрашалі на канферэнцыю ў
 Глінішчанскі клуб раскаваць тваю
 біяграфію... 27/XI-60".

"Глінішчанскі Іван з Мележаўскай
 пароды стаў беларускім
 пісьменнікам... 13/III-49"

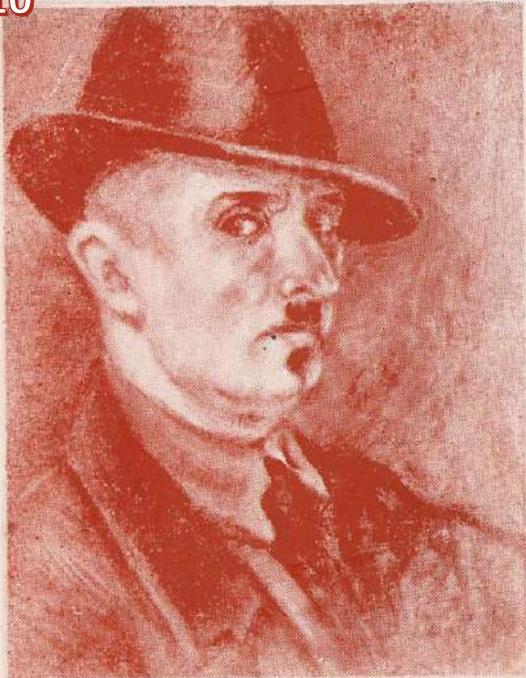
Ліст да пісьменніка Івана Мележа ад
 бацькі. Снежань 1943-студзень 1944.

Стэфанія Станюта

У фондзе Саюза мастакоў БССР захаваліся дакументы вядомага мастака Міхася Станюты – бацькі знакамітай актрысы Стэфаніі Станюты. Аўтабіяграфія, напісаная мастаком, нагадвае замалёўкі з натуры мінскага культурніцкага асяроддзя пачатку XX стагоддзя, у якім вырасла Стэфанія.

М. Станюта. Партрэт дачкі. 1923.

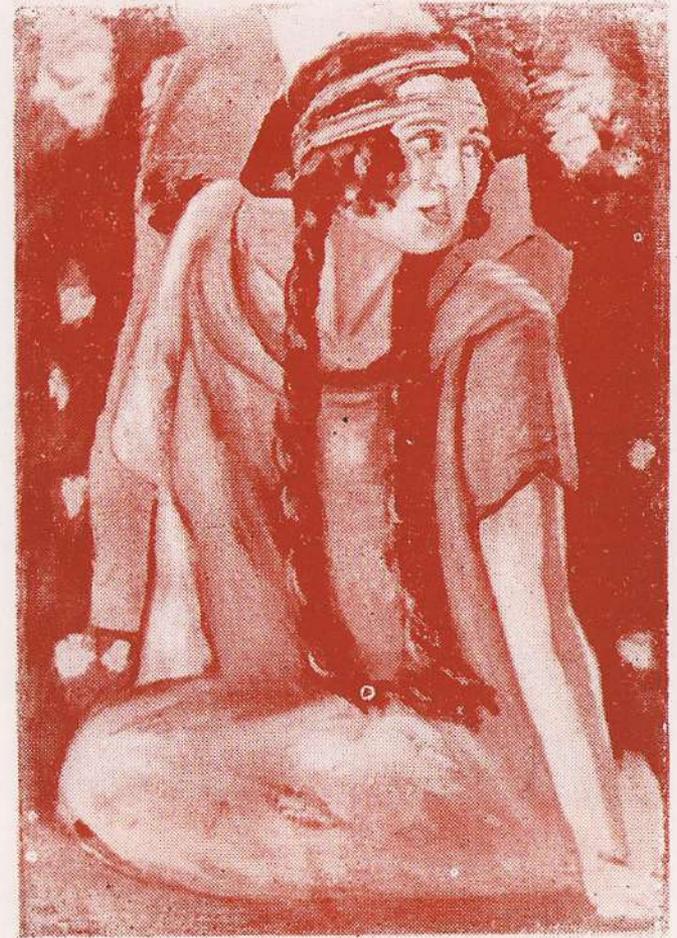
10

М. П. СТАНЮТА

Аўтапартрэт мастака Міхася Станюты – бацькі актрысы Стэфаніі Станюты. 1935.

11

Партрэт дачкі. 1923 г.

Стэфанія Станюта

Асабовая картка члена Саюза савецкіх мастакоў М. Станюты 1951.

12

Автобиография

Родился 18 сентября (по ст. ст.) 1881 г. в г. Шарне, ныне г. Тервел, Литвы. Петр Фадеевич Станюта служил в Императорском Царском Мещанском Управе в качестве маляра (выборного), мать моя Степанида Яковлевна, урожден. Юшкевич - дубленка занималась домашними работами. Недвижимым имуществом родителей мои не владела, торговлей не занимались. Детство свое я провел главным образом в деревне, а остальное время в г. Минске. Рисовать начал еще ребенком. Рисовал как "моз" и "по моз". Помню, когда в деревне мать да день уходила на работу в театр, а я весь вечер, до ее прихода сидел в комнате с книжками картинкой. По приезде в Минск мать нашла меня в комнате. Было время, готовился год поступления в реальное училище. Там пришлось - репетитором был Пухляк. Поступил в 1906 г. в школу губернского учителя Курлова. По окончании курса в училище, я принял два года в Старшину Котарнуца г. Минска. Вольноармейский красильный мастер. Мне была назначена месячная зарплата 10 руб. (это по тем временам большая плата для месяца: обыкновенно назначали писцам - рубль в месяц). В первую же полницу я купил себе акварельный набор и 2 кисти. Начал и рисовал только карандашом и акварелью. Свободно владею от работы и по специальности рисовал картинками акварелью, частенько заказывал в иконописной мастерской у г. Курбатова. Я много и торговался с худож. Ермаков (трехдневная работа рисования, имитация простоты мои рисунки, он предлагал мне позаниматься у него по дому. Работал с под его руководством 2 года. Позанимался с г. Курбатова, Дремленко, Бонь. Освоил и живопись, что значительно принесло мне много пользы и навыков. В 1911 г. поселился в книжке уродина Я. Курьера открыл здесь рисовальную мастерскую. Я не замедлил поступить к нему на курсы живописи у него 3 года. На курсах приходила частенько г. Шротковская. Это была образованная женщина, владевшая французским и английским языками; переводила статьи и статьи с французского языка. Давала в парижском. Много интересных работ, когда собирались у нее по вторникам и четвергам. Рисовали по рисованию с натурой стариков и старух, как говорили у нее на кухне в качестве припекалок. Собирались и рисовали в 7. вечера и рисовали до 10. После этого бодал и зарисовка. Приходили на рисунки акварелью. Постепенно посетителями рисовки были: Шроткер, Титарович, Я. и Курьян. 2. Вот было в 1913 и 1914 г. В это время я работал в типографии Губ. Ученской - к. в 1915 году художник-декоратор, затем учеником в Минске профессора Монашова театраль. За время задумки учеником Монашова вставил и попросил вывесить посылку ему прилагать.

13

Личная карточка
 члена (кандидата)
 Союза Советских Художников

фамилия Станюта
 имя Михаил отчество Петрович
 д. Шарне. Год и м-ц рождения 1881 сентябрь
 место рождения по существующему адм. делению г. Тервел

национальность белорус 6. Соц. происхождение:
 бывшее сословие (звание) родителей мещане
 основное занятие родителей до Октябрьской революции отец был вышивальщиком в Мещанской Управе в г. Минске (после г. Тервеля), мать занималась домашними работами до Октябрьской революции

основные профессии (занятия) за период трудовой деятельности рисовальник
 трудовой стаж с 1906 года
 положение руководитель 9. Партийность
 организацией принят в члены ВКП(б) _____
 стаж (месяц, год вступления) _____ № партбилета _____ или к/карт. _____
 стаж пребывания в ВЛКСМ с _____ по _____ 11. Состоял ли в других партиях (каких, с какого и по какое время) _____
 состоял ли ранее в ВКП(б) (да, нет) _____ с какого и по какое время _____
 причины исключения или выбытия _____
 были ли колебания в проведении линии партии и участвовали ли в оппозициях (каких, когда) _____

был членом какого профсоюза, с какого года района с 1924
 образование среднее

Подробное название учебного заведения (вуза, вуза, техникума, комвуза, школы и проч.) и его местонахождение	Название факультета или отделения	Дата (мес. год)		Если не окончил, то с какого курса ушел	Какую (ую) специальность получил в результате окончания высшего или специального среднего учебного заведения
		поступления	окончания		
<u>Московская государственная высшая школа искусств</u>	<u>живопись</u>	<u>август 1916</u>	<u>август 1916</u>	<u>нет</u>	<u>живопись (акварель)</u>
<u>Светловское художественное училище</u>	<u>живопись</u>				<u>живопись (акварель)</u>
<u>Минские художественные курсы</u>	<u>живопись</u>				<u>живопись (акварель)</u>

Аўтабіяграфія мастака М. Станюты 1945.

18-IV-45г.

Здраствуйте дорогие детки!

В первом траках своего письма стелу паведамить то я жыва и здарова, тало и вам желаю всего найлучшого в вашей маладой жызыни. Дарогія детки я очень беспасохоє аб вас, и сама не знаю что там такое случилась з вами что вы обоє так моцно больныє. Потравились вы или нет? Я очень ждала Миши думала что он раскажет что-либо аб вас, но он прийвал и мисево мне не сказал как вы там больныє, он гаварил что вы палучили капусты и потравились ео. Правда это или нет? Дарогі сынок нашны мне ти имееи ты какую либо адежу я очень беспасохоє аб вас как вы там жывете. Дарогія детки я пращу вас постарайтесь привезать к маме в гости на празыны или очень моется з вами побачыцца. ~~Затем~~ Затем дась вы фані аставайтесь жывы и здаровы. Ждаю з нетерпением вас ~~или~~ или вашего отвѣта.

Ваша мамаша Анастасія
Брыль.

Янка Брыль

Невялікі ліст маці Янкі Брыля – Анастасіі, складзены трохкутнічкам – шчымлівы водгук ваеннага часу. З дакумента можна даведацца не толькі непасрэдную тэкставую інфармацыю, але і счытаць код грамадскіх і сямейных адносінаў. Гэта і беларуская гаворка жанчыны, якая стараецца пісаць па-руску (“спешу паведаміць”, “в вашай маладой жызыни”), і матчына любоў не толькі да сына, але і да нявесткі (“дарагія дзеткі”, “ваша мамаша”), і адрасаванне ліста сыну ў Саюз пісьменнікаў (“палучыць: Брыль Ивану Антоновичу”), і штамп-дазвол ад ваеннай цэнзуры.

г. Минск
улица Тьерсона
Союз Советских писателей
Б.С.С.Р.
палучыць: Брыль Ивану
Антоновичу.

ЦЕНЗУРА
184,5
БАРЯС

Паўлюк Трус

9 лістоў, напісаныя ў 1927-28 гг. бацькам Адамам Емяльянавічам сыну – паэту Паўлюку Трусу – пачынаюцца аднолькава: “Дарагі наш сын Паўлюк”. Фанематычнае пісьмо пажылога чалавека перадае жывы гукапіс народнай гаворкі, многія словы зліваюцца і цяжка расчытваюцца сучасным вокам. Ва ўсіх лістах – туга бацькі аб нястачах і беднасці, просьбы дапамагчы грашыма (“так што прыходзіцца паследняга парсюка прадаць”) і хаця б ношаным адзеннем (“можа ў цябе естяка што падношанае дык прышлі”).

Згадвае бацька і пра хворую маці Паўлюка – Ганну Міхайлаўну: “Маміна галава баліць і зуб ужо даўно баліць” (маці неўзабаве памерла).

Скрозь усе допісы бацька выказвае свае перажыванні, ці не захварэў сын. Лісты сталі нібы прарочымі: летам 1929 г. Паўлюк Трус раптоўна памёр ад тыфу. Яму было 25 гадоў.

“Дарагі наш сын Паўлюк. Нешта ты на нас вельмі моцна забыўся і не хочаш пісаць. Ты пісаў летась. Як я табе напісаў гэтак, дак ты загневаўся [неразбор.] мусіць ты стаў вялікім панам, што не хочаш пісаць пісем... Ці ты можа хворы, ці ты злуешся на нас, гэта мы ня ведаем, што гэта. Дык вот што калі ў цябе гэтакі характар, што табе не хочацца пісаць. Гэтак не добра рабіць... Ты мусіць на нас загневаўся за тое, што мы ў цябе грошай прасілі. А каб у нас былі грошы, так мы ў цябе не прасілі. Ты ведаеш, што ў нас доўгу руб. 18 і няма чым аддаць.”

16

3

Дарова Вам сая гаўноў
 Кешта та на нас велікі вліск
 забачуе імірскіх пісаў на пісці
 летасе іх і табе напісаў готак
 Так та зачынае асгольда лідзі
 лод такі естаў азміжні лодані што
 шірокіх пісаў пісці пасгаў і
 табе пісаў поім таго іх та пісаў
 і Василь Бурава і та пісці пісці
 пісці та іх нап велікі
 чыжыка етановіца пісці каіні
 пра іх разішчак а аміжці пісці
 пісці чыжыка і каінікі разішчак
 дак да чыжыка іх нап каінікі да чыжыка
 напісці чыжыка пісці пісці та
 можна зборна іх та можна
 злучы на нас готак та ісаім
 недзе іх што готак дак вот
 што нап чыжыка готак напісці
 іх табе пісці пісці
 готак іх іх іх іх

Паўлюк Трус

Ліст бацькі Адама Паўлюку Трусу. 1928.

17

4

Гораў гомелі
 4 Рэвалюцыйны перагук
 Дом № 4
 Гомелі
 Трусу Паўлюку Адаму

18

Вісарыён Гарбук

Сваіх дзяцей ў пісьменніка В. Гарбука не было. Пра яго бацькоўскі клопат да пляменнікаў і іх дзяцей даведваемся з лістоў ад родных. Гэта была сапраўдная сямейная падтрымка для пісьменніка, які прайшоў вайну, атрымаў інваліднасць і 14 гадоў быў прыкуты да ложка.

З ліста пляменніцы Галі: "... ад Лёшы [муж пляменніцы] вялікае, вялікае дзякуй за брытву. Ён вельмі задаволены падарункам. А Зюечка [дачка пляменніцы] дзякуе вам за цукеркі і паштовачкі"

Бацькі пісьменніка Вісарыёна Гарбука:
Сцяпан Лявонцэвіч, і Ганна Васільеўна

19

Здравствуйте дорогие, родные
тётя Люда и дедушка!

С приветом к Вам Зоя.

Извините, что я Вам долго не писала.

Нахожусь сейчас я в Желе.

У бабушек вашего адреса нет.

А домой я хожу редко. Так ещё раз прошу
прощения.

Дедушка посылает вам книгу и письмо.

За которое большое спасибо.

Живём мы все хорошо. Никто ещё не болеет.

Только бабушки жалуются на ноги.

А мне ничего не болит.

Я учусь в пятом классе.

Учу я хорошо. У нас в классе 18
учеников. Девятнадцать мальчиков и девять
девочек. Я сижу с Зинькевичи Ириной.

Мы учимся в том самом классе.

В классе очень холодно. Когда придём

17

Вісарыён Гарбук

20

из дому в полутьме, так и сидишь не
раздеваешься. На уетных предметах
сидишь в варежках, а на письменных в
варежках. Вот и всё описано
Большой, большой привет Вам от
Бабушек.

Больше писать нечего.

Пишите пожалуйста как Вы живёте,
здоровы ли?

До свидания.

Дедушка пишет мне по этому
адресу

В БССР

п/о Желе, Витебской обл.

Голоцкого р-на, д. Желе

Гарбук Надежда.

АЎТАБІАГРАФІЯ

Навукага сям'яства

Нарадзіўся ў вёсцы Шкілякі на Полаччыне ў беднай сялянскай сям'і 24 лістапада ў 1913 годзе. Калі памёр бацька, а маці не пад сіду стала гадаваць, мне ў 1922 годзе забраў да сябе дзядзька Ізэп Васільевіч Ключонак — настаўнік пачатковай школы Чашніцкага раёну на Віцебшчыне. З яго дапамогай я скончыў школу сялянскай моладзі ў Чашніках і педагагічнае вучылішча ў Ленелі. У 1933 годзе пачаў працаваць настаўнікам Дварэцкай НСШ на Чашніччыне і адначасова ~~завучыцца~~ на завочным аддзяленні літфака Мінскага педінстытута. У тым жа годзе я пазнаёміўся з паэтам Міколам Хведаровічам, а пазней, калі ў 1935-6 г.г. вучыўся студэнтам, пад яго кіраўніцтвам займаўся ў секцыі пачынаючых паэтаў пры Саюзе пісьменнікаў. Пісаў галоўным чынам вершы.

26 красавіка 1936г. органамі НКВД быў арыштаваны і на артыкулу 72 КК БССР сасілай Вярхоўнага суду асуджаны на тры гады зняволення ў лагерах. Вінаватым сябе не прызнаў ні на допытах, ні на судзе. Тэрмін зняволення адбываў на Калыме. Вярнуўшыся ў 1940 годзе, працаваў настаўнікам Мехаўскай сярэдняй школы і рыхтаваў да выдання першую кніжку твораў.

Вайна сунула маю мірную працу. З (яе першых) дзён на 1947 год я знаходзіўся ў арміі. У складзе інжынерных войск у якасці тэхніка-рэкагнасыроўшчыка і будаўніка прымаў удзел у абароне Масквы, у вызваленні Беларусі, Варшавы, на Вісленскім плацдарме, Одэры і ва ўзяцці Берліна. За баявыя заслугі маю чатыры ўрадавыя ўзнагароды.

Сям'і сваіх родных я ў жыццях не застаў. У сакавіку 1944 году, за тры месяцы да вызвалення, лютымі вораг спаліў усіх жыхароў вёскі Вішанкі Чашніцкага раёну. Разам загінула і мае ~~родныя~~ родныя.

Вісарыён Гарбук

Аўтабіяграфія
пісьменніка
Вісарыёна Гарбука

Аляксей Каўка

Дзень маці і Дзень бацькі даюць магчымасць згадаць аб праблеме сіроцтва, асабліва пасля Вялікай Айчыннай вайны. Літаратуразнаўца і гісторык Аляксей Каўка выхоўваўся ў дзіцячым доме, але праз усё жыццё меў моцныя сувязі з раднёй, нават пражываючы ў Маскве. Пра гэта сведчаць дакументы з яго фонду.

Провады А. Каўкі роднымі ў армію. 1956.

1-я чытацкая канферэнцыя па кнізе В. Катаева “Сын палка” ў Чэрвеньскім дзіцячым доме. 1950.

Выступленне будучага літаратуразнаўцы А. К. Каўкі на 1-й чытацкай канферэнцыі па кнізе В. Катаева “Сын палка” ў Чэрвеньскім дзіцячым доме. 1950.

Аляксей Каўка

Літаратуразнаўца Аляксей Каўка з роднымі (у цэнтры, абдымае сястру А. Цыбіну, злева ў акулерах – дзядзька М. Каўка). 9 мая 1976, в. Машчаліна.

25

Генадзь Бураўкін

26

Бацькі і цётка паэта Генадзя Бураўкіна. 1980-я.

Генадзь Бураўкін

Паэт Генадзь Бураўкін з бацькамі Мікалаем Сцяпанавічам і Феняй Ягораўнай (яшчэ на фота цёткі Анюта і Хвядося, сястра Рыма). 1954. Полацк.

Генадзь Бураўкін

Песня пра маці

Помню кожную рыску

І маршчынку тваю.

Над маёю калыскай

Помню ўсмешку тваю.

1972.

Генадзь Бураўкін з маці Феадосіяй
Ягораўнай Бураўкінай. 2009.

Уладзімір Дубоўка

Бацькаў наказ

... калі хто у сям'і
свет пакіне навек,
а ясней для цябе —
як памрэ чалавек,

дык павінна сям'я
самай першай вясной
палажыць пераход
над суседняй ракой.

...

Бацька мне наказаў:
«Слухай, сыне мой, сын!
Як памру —
не шкадуў на масток маставін!

За жыццё памясіў я
нямала балот,
панасіў на гарбу я
нямала турбот
дык няхай хоць патомак
сухою нагой
пройдзе ў памяць маю
над шумлівай ракой...»

Любы тата!
Апошні твой здзейсню наказ!
Не масточак,
а мост
мы намосцім за вас...

1960.

29

Анастасія Іванаўна — маці паэта
Уладзіміра Дубоўкі. 1916-1920-я.

Уладзімір Дубоўка

Паэт Уладзімір Дубоўка з сынам Альгердам і маці Анастасіяй Іванаўнай. 1935.

30

Масты паэт рабіў не толькі па сваім бацьку Мікалаю Фёдаравічу, але і па адзіным сыне Аліку. Хлопчык трагічна загінуў у 1942 годзе: разам з сябрамі кінуў знойдзены снарад у вогнішча.

Мая мама герой,
 Хоць на фронце яна не была,
 І з фашыстамі ў бой,
 Яна смелым салдатом не йшла,
 Не трымала яна
 Ні вінтоўкі ў руках, ні гранат,
 Камандзірам зьяна
 Была мама, мясцовых дзяўчат.
 Раным-рана яны
 На палаткі калгасныя шлі,
 Дзе снілі Ільну
 І блакітнай хваляй пшні,
 Не апісан піром
 Той красы тонкалістых сцяблін,
 Мая мама герой,
 Герой працы, на раднай зямлі.
 Паштальён у калгас
 Ёмат прыносіць сталічных газет,
 І, сягоння, якраз,
 Там я ўбачыла мамін партрэт.
 Ніжэй поле Ільну,
 Дзе галоўкі буйныя, як град,
 І – на тонар вянну,
 Уся група мясцовых дзяўчат.
 Вось яна і герой,
 Хоць на фронце зусім не была,
 На палі, як набой,
 Свой атрад яна з песняй вела,
 Балатае у яе
 Борка ярка гарыць на грудзях,
 Песня шчасця мае, мая мама, мой сонечны птах.

Канстанцыя Буйло

Слова маці

Узніміце голас, маці! Каб вас чулі
 У Нью-Йорку, Рыме, Лондане, Стамбуле.
 Усюды – дзе аб рэваншысцкіх войнах
 Задумаў думку хіжы вораг збройны;
 Скажыце грозна: – Войн не будзе болей!
 Вайну раздзьмуць ніколі не дазволім!

1970-я

Канстанцыя Буйло. Мая мама. 1960-я.

Спіс выкарыстаных матэрыялаў з фондаў Беларускага дзяржаўнага архіва-музея літаратуры і мастацтва:

1. Ф. 26. Воп. 1. Спр. 107. Л. 2
2. Ф. 414. Воп. 1. Спр. 34. Л. 1.
3. Ф. 500. Воп. 1. Спр. 687. Л. 1.
4. Ф. 316. Воп. 1. Спр. 780. Л. 1.
5. Ф. 66. Воп. 1. Спр. 1476. Л. 6б.
6. Ф. 66. Воп. 1. Спр. 1476. Л. 2б.
7. Ф. 277. Воп. 1. Спр. 572. Л. 1.
8. Ф. 277. Воп. 1. Спр. 572. Л. 2.
9. Ф. 277. Воп. 1. Спр. 399. Л. 1б.
10. Ф. 82. Воп. 2. Спр. 97. Л. 13.
11. Ф. 82. Воп. 2. Спр. 97. Л. 17.
12. Ф. 82. Воп. 2. Спр. 97. Л. 7.
13. Ф. 82. Воп. 2. Спр. 97. Л. 1.
14. Ф. 59. Воп. 3. Спр. 272. Л. 1.
15. Ф. 59. Воп. 3. Спр. 272. Л. 1б
16. Ф. 66. Воп. 1. Спр. 1488. Л. 3
17. Ф. 66. Воп. 1. Спр. 1488. Л. 4.
18. Ф. 234. Воп. 2. Спр. 204. Л. 1.
19. Ф. 234. Воп. 1. Спр. 207. Л. 17.
20. Ф. 234. Воп. 1. Спр. 207. Л. 18.
21. Ф. 234. Воп. 2. Спр. 150. Л. 1.
22. Ф. 340. Воп. 1. Спр. 957. Л. 1.
23. Ф. 340. Воп. 1. Спр. 950. Л. 1.
24. Ф. 340. Воп. 1. Спр. 950. Л. 2.
25. Ф. 340. Воп. 1. Спр. 957. Л. 3.
26. Ф. 520. Воп. 1. Спр. 516. Л. 5.
27. Ф. 520. Воп. 1. Спр. 516. Л. 2.
28. Ф. 520. Воп. 1. Спр. 519. Л. 9.
29. Ф. 27. Воп. 2. Спр. 26. Л. 1.
30. Ф. 27. Воп. 3. Спр. 42. Л. 1.
31. Ф. 263. Воп. 1. Спр. 46. Л. 1.
32. Ф. 263. Воп. 1_Спр. 153. Л. 1.